

Vyhodnocení
16. ročníku česko-slovenského projektu
pro základní školy a osmiletá gymnázia

Záložka do knihy spojuje školy = Záložka do knihy spája školy
Cestování napříč knižními příběhy / Cestovanie naprieč knižnými príbehmi

Národní institut vzdělávání a mládeže v Bratislavě ve spolupráci s Knihovnou Jiřího Mahena v Brně vyhlásily u příležitosti října jako **Mezinárodního měsíce školních knihoven 2025** (International School Library Month 2025) pro základní školy a osmiletá gymnázia 16. ročník česko-slovenského projektu ***Záložka do knihy spojuje školy: Cestování napříč knižními příběhy = Záložka do knihy spája školy: Cestovanie naprieč knižnými príbehmi.***

Cíl česko-slovenského projektu

Cílem česko-slovenského projektu bylo navázání kontaktů mezi českými a slovenskými základními školami a osmiletými gymnázii a podpora čtení prostřednictvím výměny záložek do knih. Žáci vytvořili záložku do knihy, na které libovolnou technikou ztvárnili téma česko-slovenského projektu ***Cestování napříč knižními příběhy / Cestovanie naprieč knižnými príbehmi***, a následně si ji vyměnili se žáky z přidělené partnerské školy v České republice nebo na Slovensku.

Žáci tak mohli prostřednictvím literárního motivu zobrazeného na záložce ukázat svým vrstevníkům, že díky knihám lze poznávat různá místa, dobrodružství a osudy knižních hrdinů, jako by tam byli skutečně. Výměnu záložek školy využily k navázání spolupráce, přátelských kontaktů, poznávání jazyka, literatury, historie, kultury, regionálních zvyků či života žáků v České republice, a zároveň ji mohly zahrnout jako průřezové téma do Školního vzdělávacího programu nebo jako součást školního projektu.

Průběh česko-slovenského projektu

České a slovenské základní školy a osmiletá gymnázia, která se chtěla zúčastnit česko-slovenského projektu, vyplnila do 26. září 2025 elektronickou přihlášku, která byla k dispozici na webových stránkách Národního institutu vzdělávání a mládeže. Na základě zpracovaných údajů z elektronických přihlášek z České republiky a ze Slovenské republiky vytvořil Národní institut vzdělávání a mládeže **553 partnerských dvojic** s ohledem na typ školy a druh školy (např. základní škola, speciální škola, malotřídka, osmileté gymnázium), stupeň zapojení žáků ze základní školy (např. jen 1. stupeň, jen 2. stupeň, spolu 1. a 2. stupeň), počet přihlášených žáků a předem dohodnuté partnerství mezi dvěma školami.

Z uvedeného počtu bylo **341 partnerských dvojic** vytvořeno mezi českými a slovenskými školami a **212 partnerských dvojic** mezi samotnými slovenskými školami, a to z důvodu menšího počtu přihlášených českých škol.

Ve dnech 1. a 2. října 2025 zaslal Národní institut vzdělávání a mládeže kontaktní údaje každé partnerské dvojici spolu s podrobnými doplňujícími informacemi o realizaci česko-slovenského projektu. Zúčastněné partnerské dvojice byly informovány, že vzájemná

komunikace, výměna záložek i navazování přátelských kontaktů bude plně v jejich kompetenci. Termín ukončení výměny záložek byl stanoven na 31. října 2025.

Národní institut vzdělávání a mládeže průběžně zasílal zúčastněným českým a slovenským školám důležité informace a pokyny, jak postupovat při realizaci česko-slovenského projektu. Termín zaslání dobrovolného vyhodnocení z průběhu projektu byl stanoven na 14. listopadu 2025.

Doporučené čtenářské aktivity

Na začátku realizace česko-slovenského projektu doporučil Národní institut vzdělávání a mládeže školám v Česku a na Slovensku různé aktivity zaměřené na podporu kreativního čtení. Například hodiny hlasitého čtení, literární kvízy, recitační či čtenářské soutěže, žákovské besedy o přečtených knihách, besedy s rodiči nebo prarodiči žáků o oblíbených knihách, besedy se spisovateli nebo ilustrátory, čtení dobrodružných příběhů a pohádek staršími žáky mladším žákům, dramatizace básniček a pohádek, tvorba leporel podle námětu z přečtených či vyslechnutých příběhů, psaní vlastních příběhů podle fantazie, čtenářské dílny, psaní čtenářských deníků, literární prezentace, návštěvy školní nebo veřejné knihovny, rozhlasové pořady s cílem představit celé školní komunitě přidělenou partnerskou školu, vyučovací hodiny zaměřené na poznávání jazyka, literatury, historie, kultury či regionálních zvyků v České republice a na Slovensku.

Vyhodnocení česko-slovenského projektu

Do česko-slovenského projektu se přihlásilo **1 106 škol s celkovým počtem 127 588 žáků**, z toho **341 českých škol s celkovým počtem 34 526 žáků** a **765 slovenských škol s celkovým počtem 93 062 žáků**.

Národní institut vzdělávání a mládeže poděkoval každé zúčastněné české i slovenské škole za aktivní účast v česko-slovenském projektu a za smysluplné, radostné a inspirativní naplnění jeho poselství. Následně české a slovenské školy vyzval k dobrovolnému vyhodnocení česko-slovenského projektu a k připojení fotografií nejkrásnějších záložek.

Výběr z dobrovolného hodnocení česko-slovenského projektu 407 českými a slovenskými školami, spolu s fotografiemi nejkrásnějších záložek, je dostupný na této webové adrese:

https://nivam.sk/wp-content/uploads/2025/11/Hodnoceni_zakladnimi_skolami_a_osmiletymi_gymnaziemi_15_rocniku_cesko-slovenskeho_projektu_Zalozka_do_knihy_spojuje_skoly.pdf

Ocenění škol za účast v česko-slovenském projektu

Národní institut vzdělávání a mládeže zaslal všem zúčastněným školám z České republiky a ze Slovenské republiky, které poctivě splnily své závazky vůči své partnerské škole, **diplom za účast v česko-slovenském projektu**.

Výroba záložek

Výrobě záložek předcházely různé poutavé, inspirativní a zábavné čtenářské aktivity, během kterých se čeští a slovenští žáci společně bavili o knihách, které mají rádi, sdíleli své čtenářské zážitky a doporučovali spolužákům své oblíbené knihy. Nejmenší žáci čerpali inspiraci z pohádek a hrdinů večerníčků. Starší žáci a mladší gymnazisté se zaměřili na literaturu pro pokročilé čtenáře.

Záložky vyráběli během vyučování, čtenářských dílen a kroužků, nebo ve školní družině s nadšením, podle svých schopností a věku. Používali různé techniky a tvary, aby obrázky vyjadřovaly jejich pocity a náladu z přečtených knih.

Literární inspirace českých žáků

Čeští žáci se nejčastěji inspirovali při tvorbě záložek těmito knihami: *O pejskovi a kočičce, O veliké řepě, Hrnečku vař, Pipi Dlouhá Punčocha, Malý princ, Harry Potter, Deník malého poseroutky, Králik Fiala, Dopravní prostředky, Dopisy od Felixe, Dobrodružné dopisy od Felixe, Dášenska, Povídání o pejskovi a kočičce, Bob a Bobek, Mach a Šebestová, Káťa a Škubánek, Krysáci, Robinson Crusoe, Kniha džunglí, Alenka v říši divů, Kytice, Babička, Ferda Mravenec, Čertík Berík, Krtkova dobrodružství, Rákosníček, Kocour Mikeš, Kvak a Žbluňk, Ezopovy bajky, Česká říkadla, písničky a povídky.*

Literární inspirace slovenských žáků

Slovenští žáci se při výběru literárního motivu nejčastěji inspirovali těmito knihami: *Matilda, Malý princ, O malom kozmonautovi, Harry Potter, Mačky letia do Kanady, Včielka Maja, Ako išlo vajce na vandrovku, Tri prasiatka, Červená čiapočka, Tigrí tím, Muflón Ancijáš, Veľryba Gerda, Minecraft, Mickey Mouse, Šmolkovia, Smelý zajko v Afrike, Danko a Janka, Rozprávky o psíčkovi a mačičke, Povesti o slovenských hradoch, Macko Uško, Z poľovníckej kapsy, Kniha džunglí, Medovníkový domček, Matko a Kubko, Ježko Pichliáčik, Budkáčik a Dubkáčik, Babka Gaunerka, Opica Škorica, Janko Hraško, Anna zo Zeleného domu, Kapitán Kukuk, Ako krstil medveďa, Mimi a Liza, Shrek, Charlie a továrň na čokoládu, Zlodejka kníh, Nekonečný príbeh, Alica v krajine zázrakov, Opice z našej police.*

Čeští a slovenští žáci si knihy půjčovali ze školní knihovny, z veřejné knihovny nebo si je přinesli z domova. Na zadní stranu záložek často napsali název knihy a autora, aby jejich vrstevník z partnerské školy věděl, kterou knihu mu doporučují ke čtení. Na záložkách se objevovaly i citáty, kresby oblíbených hrdinů a literární motivy vyjadřující lásku ke knihám. Někteří žáci přidali poštovní nebo e-mailové adresy, případně i kontakty na sociální síť (např. Facebook, Instagram), aby mohli udržovat přátelské vztahy i po ukončení česko-slovenského projektu.

Čtenářské aktivity

Doplňujícím programem výroby záložek byly nejčastěji tyto kreativní a zábavné čtenářské aktivity: čtenářské dílny, tvůrčí workshopy s knihami, hodiny hlasitého čtení, čtení ve školním rozhlase, malované nebo zážitkové čtení, literární kvízy, překlady přátelských dopisů od vrstevníků do národních jazyků, společné ranní čtení knih, besedy žáků o oblíbených knihách, čtenářské maratony, literární kvízy, recitační soutěže, čtení dobrodružných příběhů a pohádek staršími žáky mladším žákům, dramatizace básniček a pohádek, tvorba pracovních listů, leporel, komiksů a ilustrací podle námětů z přečtených nebo vyslechnutých audio příběhů, tvůrčí čtenářské dílny, psaní čtenářských deníků, pasování žáků za čtenáře školní knihovny, řešení hádanek, rozhlasové relace o tvorbě záložek a doporučování knih.

Školní koordinátoři v obou republikách připravili originální čtenářské akce, například: *Týden knižních hrdinů, Čti 20 minut denně se svou záložkou, Den vzniku samostatného česko-slovenského státu, Čte celá rodina, Čtení s pohybem, Den čtenářských koutků, Oslavujme Mezinárodní den školních knihoven.*

Mnozí školní koordinátoři spolu se žáky také četli ukázky ze známých slovenských a českých knih a překládali přátelské dopisy. Starší žáci navíc připravovali prezentace o partnerské zemi.

Výměna záložek

Školy do balíků se záložkami nejčastěji přidávaly děkovné dopisy a propagační materiály o škole, obci, městě či regionu, obrazové publikace, pohádkové knihy a populárně-naučné publikace, turistické průvodce, básnické sbírky, CD s lidovými pohádkami nebo s písničkami nazpívanými žáky, školní časopisy a různé drobné dárky, které buď ručně vyrobily, nebo zakoupily. Mezi tyto předměty patřily například pastelky, nálepky, pohlednice, tašky, pera, kšiltovky, omalovánky, zápisníky, bižuterie, magnetky, klíčenky, sladkosti či kalendáře na rok 2026.

Některé školy k záložkám přiložily i doprovodné přátelské dopisy, osobní dopisy od žáků, fotografie z průběhu výroby záložek nebo seznamy knih, které žáky inspirovaly při jejich tvorbě.

Mnohé školy vystavovaly záložky na chodbách, ve třídách nebo přímo ve školní knihovně. Kromě toho pravidelně zveřejňovaly články ve školních časopisech či regionálních novinách a na webových stránkách školy uváděly stručné informace o průběhu česko-slovenského projektu spolu s fotografiemi nejkrásnějších záložek. Tímto způsobem představily široké školní komunitě i veřejnosti kreativitu a úsilí žáků při podpoře čtení a upevňování přátelství mezi vrstevníky z obou republik.

Někteří školní koordinátoři se dohodli na pokračování spolupráce prostřednictvím zasílání vánočních pozdravů, návštěvy partnerské školy během školního výletu v červnu 2026 nebo dokonce zorganizováním videokonference mezi partnerskými školami pro prohloubení přátelství a výměnu čtenářských zážitků.

Výběr z vyjádření školních koordinátorů za Českou republiku a za Slovenskou republiku

„Projekt přirozeně rozvíjel zájem o čtení, tvořivost a schopnost vyjádřit vlastní názor, mezinárodní přátelství i porozumění mezi českými a slovenskými žáky. Díky spolupráci s partnerskou školou měli žáci možnost poznat, jaké knihy čtou jejich vrstevníci na Slovensku, a rozšířit si tak čtenářské obzory.“

Eva Illová, Základní škola, Nábřeží, Hulín, ČR

„Tento projekt nerozvíjí u žáků pouze čtenářství, ale zároveň přispívá k navazování nových přátelství a poznávání života v jiné zemi.“

Denisa Bížová, Základní škola, Ronov nad Doubravou, ČR

„Tento projekt se stal příležitostí k rozvoji nejen kreativity, ale i verbálních a komunikačních dovedností žáků, kteří mezi sebou sdíleli své názory, nápady a očekávání. Zároveň projekt ukázal, jak důležité je podporovat vzájemnou spolupráci mezi školami a rozvíjet u žáků schopnosti, které jsou důležité nejen pro jejich školní život, ale i pro osobní rozvoj.“

Miloš Bendík, Speciální základní škola, Banská Štiavnica, SR

„Projekt se žákům naší školy velmi líbí. Mnozí žáci rádi tráví čas ve školní knihovně u dobré knihy, rádi čtou. Při výrobě záložek využívají své znalosti z přečtených knih, rozvíjejí svou

představivost a fantazii, jsou kreativní. Výroba záložek nevytváří rivalitu, ale stmeluje třídní přátelství, přináší radost z možnosti obdarování a zároveň se žáci těší z darovaného dárku.“

Lucia Holováčová, Základní škola s mateřskou školou, Dolná Strehová, SR

Přínos česko-slovenského projektu

Výměna záložek opět pomohla českým a slovenským pedagogům, vychovatelům ve školních klubech a školním knihovníkům hravou a zábavnou formou získat žáky pro čtení s radostí. Zároveň podpořila jejich pozitivní vztah ke knihám a ke školní knihovně a motivovala je, aby s nadšením rozvíjeli své čtenářské zájmy i osobní talenty.

Projekt rovněž přispěl k vytváření živých přátelských společenství, ve kterých se žáci učili vzájemně si pomáhat, spolupracovat a zapojovat se do týmové práce s cílem podporovat vzájemnou soudržnost a zažívat společnou radost z čtení a sdílení čtenářských zážitků.

Výroba záložek, zejména její výtvarná stránka, pomohla žákům rozvíjet jemnou motoriku, tvořivost, představivost, fantazii a emoční inteligenci, a zároveň jim umožnila uspokojit estetické citění a potřebu seberealizace. Tato činnost přinesla radost všem žákům – včetně žáků s mentálním postižením, s narušenou komunikační schopností nebo ze sociálně či jazykově znevýhodněného prostředí, kteří mimo školu nemají přístup ke knihám. Obohatila je o zkušenost se soustředěnou prací a o pocit hrdosti na vlastní výkon.

Žáci se zároveň učili přebírat odpovědnost a spolurozhodovat o aktivitách, které se jich osobně týkaly. Učili se také čestně plnit své závazky vůči – často neznámému – kamarádovi z partnerské školy.

Přidanou hodnotou česko-slovenského projektu bylo i oživení vyučovacího procesu, podpora mezipředmětových vztahů a rozšíření znalostí žáků z českého a slovenského jazyka, literatury, vlastivědy, zeměpisu, přírodovědy, výtvarné a pracovní výchovy. Zároveň se žáci přirozeně seznamovali s oběma jazyky v psané podobě.

Bonus projektu představovalo také navázání spolupráce mezi školami, poznávání jazyka, literatury, historie, kultury či regionálních zvyků obou republik, stejně jako upevňování mezilidských vztahů ve třídách – při společné výrobě záložek a realizaci různorodých čtenářských aktivit.

Poděkování

Naše srdečné poděkování patří **všem**, kteří se svobodně a dobrovolně zapojili do česko-slovenského projektu a podíleli se na jeho přípravě, propagaci, realizaci a hodnocení v České republice a Slovenské republice.

Děkujeme **tvořivým, inspirativním, obdivuhodným a nesmírně ochotným českým a slovenským školním koordinátorům** česko-slovenského projektu za přijetí přidělené partnerské školy, za výbornou organizaci výroby záložek ve své škole, za neochvějnou podporu žáků při tvorbě motivů v souladu s vyhlášeným tématem a za přátelskou komunikaci se svou partnerskou školou.

Zvláštní poděkování patří jim a jejich vzácným kolegům za všechny originální, tvořivé a poutavé aktivity, které realizovali na podporu kreativního čtení ve třídách a školních knihovnách.

Oprávněně jim patří naše velká vděčnost, upřímný obdiv a hluboká úcta.

Speciální poděkování

Naše upřímná a hluboká vděčnost patří také českým a slovenským žákům základních škol a osmiletých gymnázií za to, že se opět stali mimořádnými posly přátelství a dobrosrdečnosti. Své nadšení, nadání a talenty využili k ušlechtilému cíli – sebevzdělávání, vzdělávání druhých a budování živých přátelství ve třídách i mezi školami.

Zvláštní poděkování

Zvlášť chceme poděkovat všem **slovenským školám**, které vzhledem k menšímu počtu přihlášených českých škol s pokorou a porozuměním přijaly za svého partnera jinou slovenskou školu.

Poděkování českému partnerovi

Velké díky patří **zástupcům Knihovny Jiřího Mahena v Brně** za možnost společně pokračovat v realizaci česko-slovenského projektu. Osobně děkujeme ředitelce knihovny **Ing. Libuši Nivnické** za její velkorysost při podpoře čtení, budování přátelských vztahů mezi českými a slovenskými základními školami a osmiletými gymnázii, stejně jako při poznávání jazyka, literatury, historie, kultury a regionálních zvyků obou republik.

Vypracovala:

Mgr. Rozália Cenigová (21. 11. 2025)
metodička a garantka československého projektu
Oddelenie knižničných a informačných služieb
Odbor podpory neformálneho vzdelávania a školského športu
Národný inštitút vzdelávania a mládeže
Pracovisko Hálova 6
851 01 Bratislava
Slovenská republika
Tel.: +421 2 68 208 610, e-mail: rozalia.cenigova@nivam.sk
www.nivam.sk

Organizátori:

